

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія: – К.: ТОВ “Освіта України”, Коо, 2005. – 278 с.

18. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1 (46). – С. 5 – 12.

19. Перовский Е.И. Устная проверка знаний учащихся. – М.: Академия педагогических наук РСФСР, 1955. – 206 с.

20. Полонський В.М. Оцінка знань школьників. – М.: “Знание”, 1981. – 96 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. “Педагогика и психология” №4).

21. Романишина Л.М. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів

педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу: Автореф. дис. ... доктора пед. н: 13.00.04. / Ін-т пед. і психол. проф. освіти АПН України. – К., 1998. – 39 с.

22. Сікорський П.І. Положення про модульно-рейтингову систему навчання у вищих навчальних закладах. – Л., 2001. – 9 с.

23. Словник української мови / Під ред. акад. І.К. Білодіда, Т.5. – К.: “Наукова думка”. – 1974 р. – 840 с.

24. Спірін О.М. Понятійний апарат кредитно-модульної системи навчання//Вісник Житомирського пед. ун-ту. – 2004. – №15. – С. 83 – 86.

Стаття надійшла до редакції 26.06.2009

УДК 371.14:373.3

**Віталія Примакова, аспірант Південноукраїнського регіонального інституту
післядипломної освіти педагогічних кадрів,
м. Херсон**

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядаються особливості підготовки учителів початкових класів у системі післядипломної освіти до організації інтегрованого навчання; охарактеризовано цей процес у початковій школі як засіб формування наукової картини світу учнів.

Ключові слова: інтегроване навчання, вчителі, початкові класи, кваліфікація.

Постановка проблеми. Постійний розвиток наукової думки, глобальні економічні перетворення в країні, наукові відкриття спричинили появу великого обсягу інформації, необхідної для засвоєння, систематизації, узагальнення та застосування її людиною у процесі життєдіяльності. Система освіти покликана сьогодні виховувати і формувати людину майбутнього – мобільну, здатну до самоосвіти, адаптації та самореалізації у світі, що постійно змінюється. У зв'язку з цим, одним із пріоритетних завдань сучасної освіти є формування у підростаючого покоління сучасного світогляду. Його суттєвим компонентом є наукова картина світу, що створюється в результаті сприйняття особистістю навколишньої дійсності. Пізнання оточуючого світу, закономірностей його розвитку починається з дитинства, у результаті чого у кожної дитини формуються певні світоглядні уявлення. Тому школа, як осередок

здобуття дитиною певних наукових знань, повинна сприяти їх перетворенню в цілісну картину світу. Відтак, педагогіка знаходиться сьогодні у пошуку шляхів розв'язання цієї нагальної проблеми. Щоб сприяти формуванню наукової картини світу молодшого школяра, педагог, на наш погляд, має організувати навчально-виховний процес із застосуванням інтеграції навчальних дисциплін у початковій школі. Засобами інтегрованого навчання учитель створює умови для активізації розумової діяльності учнів, розвитку в ході виконання спеціальних вправ і завдань їх пізнавальних процесів та формування цілісних уявлень про оточуюче середовище молодших школярів та їх наукової картини світу. Проте, до такої діяльності педагог повинен бути підготовленим. Певні ускладнення виникають сьогодні з питань підготовки вчителів до організації інтеграційної діяльності учнів початкових класів у навчально-виховному процесі.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Отже, ця проблема є надзвичайно важливою для сучасної освіти, вона потребує, на нашу думку, додаткової уваги.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема інтеграції навчальних дисциплін цікавить багатьох дослідників. Про переваги інтегрованого навчання писали сучасні науковці В. Сидоренко, А. Степанюк та ін. Дидактичні особливості інтеграції змісту навчання висвітлювали у своїх працях О. Біляєв, Т. Донченко, В. Паламарчук, О. Савченко та ін. Психологічні основи процесу інтеграції в системі шкільного навчання розкривали Л. Виготський, В. Давидов, Ю. Самарін та інші. Обґрунтували роль та місце інтеграції у формуванні світогляду та картини світу людини такі науковці як С. Гончаренко, В. Кузьменко, С.І. Якименко. Суть інтеграції, як цілісного впливу на становлення особистості розглядали у своїх працях дослідники О. Алексєєнко, І. Бех, М. Вашуленко, В.П. Тименко та інші. Інтеграцію знань про людину і світ та змісту освіти у природничо-математичних науках початкової школи висвітлено у дослідженнях Н. Бібік, К. Гузя, В. Ільченко, Н. Коваль, О. Савченко та інших. Отже, вивченню даного питання приділялася велика увага. Разом з цим, існує велика кількість проблем, які потребують вирішення. Зокрема, готовність педагогів до інтеграційної діяльності, що передбачає глибоке розуміння ними суті поняття “інтеграція”, їх інформованість про існуючі сьогодині програми інтегрованих курсів, особливості проведення інтегрованих уроків у початкових класах та цілеспрямована підготовка вчителів у системі післядипломної освіти до такої діяльності.

Зважаючи на це, **метою статті** є спроба розглянути процес підготовки учителів початкових класів до організації інтегрованого навчання молодших школярів як засобу формування їх наукової картини світу.

Виклад основного матеріалу. Формування наукової картини світу молодших школярів можливе за умови організації інтегрованого навчання. Забезпечити реалізацію такої діяльності допоможе розуміння вчителями суті поняття “інтеграція навчальних дисциплін”, знання про особливості проведення специфічних уроків. Однозначного визначення поняття “інтеграція” на сьогоднішній день не існує. Цей термін з’явився у XVII столітті, коли використовувався лише у математиці, як поняття, протилежне диференціації. Як зазначає В. Кузьменко, сьогодні її розуміють як “стан взаємозв’язків окремих взаємодиференційованих частин та функцій системи, організму в єдине ціле, і як процес, який веде до такого стану” [6, 35]. Дослідження,

присвячені питанням інтеграції, висвітлюють її можливості у пізнанні явищ природи, життя, у розвитку загальноосвітньої системи. Визначаючи інтеграцію важливою умовою сучасної науки і цивілізації в цілому, І. Бех підкреслює, що цілісність є визначальною характеристикою інтегрованого підходу. Науковець також наголошує, що інтеграція є необхідним дидактичним засобом, за допомогою якого можливо створити в учнів цілісну картину світу [2]. Вищезазначене дає змогу стверджувати, що за умови правильної організації інтеграційної діяльності у навчально-виховному процесі, забезпечуються сприятливі умови для формування наукової картини світу школярів.

Побудова навчального процесу на основі інтегрованого підходу в початковій школі передбачає встановлення молодшими школярами різних за формою взаємозв’язків і взаємозалежностей у світі, що їх оточує. У зв’язку з цим, важливою для нас є думка В. Кузьменка про те, що створення інтегрованих курсів дає можливість ефективно формувати цілісну наукову картину світу та використовувати набуті знання у практичній діяльності. Предметна система викладання навчальних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах створює певні труднощі у формуванні в учнів цілісної наукової картини світу та наукового світогляду, оскільки дає лише фрагментарні знання з окремих предметів. Отже, науковець зазначає, що одним із шляхів формування у школярів узагальненої системи поглядів і переконань є широке використання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи інтегрованих навчальних курсів [7].

На даний час науковцями розроблено програми інтегрованих курсів, що включено у навчальні плани початкової школи. Серед них: “Я і Україна” 1–4 кл. – автори В. Ільченко, К. Гуз [5]; “Навчання грамоти, математика, навколишній світ” – автори М. Вашуленко, Н. Бібік, Л. Кочина [3]; “Навколишній світ” 1–4 кл. – автор Т. Пушкарьова [10]; “Художня праця” – автор В. Тименко [12]; “Основи здоров’я і фізична культура” – автори О. Савченко, Т. Бойченко, О. Манюк [11]; “Мистецтво” – автор Л. Масол та ін. [8]. Зазначені курси передбачають формування у молодших школярів у процесі навчання уявлення та поняття про цілісність світу, тобто спрямовані на формування у них цілісності знань про довкілля та наукової картини світу. До запроваджених курсів створені підручники, зошити з друкованою основою, рекомендації до їх використання. Ці інтегровані курси офіційно включено до базового

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

навчального плану загальноосвітньої школи, але вчителям, що їх викладають, необхідна якісна фахова підготовка з даної проблеми. На жаль, часто організація інтегрованої діяльності на уроках в початковій школі є виключно результатом особистої творчості окремих учителів. Багато з них відчують гостру потребу в інформації щодо правильності та ефективності проведення інтегрованого навчання, усвідомлюючи, що це досить важливий засіб формування цілісної наукової картини світу молодших школярів. Отже, до такої роботи педагог повинен бути добре підготовленим. У зв'язку з цим, необхідною умовою відповідної готовності є наявність у вчителя ґрунтовних знань з педагогіки, психології, філософії та методик викладання різних навчальних предметів. Також він має володіти знаннями про принципи реалізації та особливості використання інтеграційного підходу в практиці роботи початкової школи. Іншою надзвичайно важливою умовою вважаємо забезпечення мотивації вчителя до такої роботи, спрямування його на оволодіння інноваційними технологіями, відповідними методами і прийомами роботи на уроках, що дозволять зробити процес організації інтегрованого навчання більш ефективним. Розв'язати ці та інші нагальні питання, пов'язані з даною проблемою, покликана сьогодні система післядипломної освіти, головним завданням якої, як зазначено в Національній доктрині розвитку освіти, є "підготовка кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукоємних та інформаційних технологій, конкурентоспроможних на ринку праці" [9].

Ця підготовка містить курсовий, міжтестастійний періоди та самоосвіту педагога. В межах нашої статті докладніше зупинимося на особливостях підготовки вчителів початкових класів з означених питань на курсах підвищення кваліфікації. Важливо, щоб на під час навчання педагоги отримували інформацію про інтеграцію знань як одну із складових формування наукової картини світу молодших школярів, про особливості організації інтегрованої діяльності у навчально-виховному процесі початкової ланки освіти. З цією метою бажано розробити і проводити для слухачів курсів підвищення кваліфікації вчителів початкових класів серію лекцій, що широко розкривали б цю важливу тему. Адже педагогам важливо усвідомлювати, які принципи інтегрованого навчання потребують своєї реалізації. Згідно з висновками О. Носенко, до таких належать: принцип забезпечення цілісності сприйняття образу світу; принцип

концентричності, за яким об'єкт пізнання зберігається на різних етапах навчання; принцип внесення різних картин світу у формування власного цілісного образу світу при провідній ролі його наукової картини на завершальному етапі навчання; принцип врахування когнітивних можливостей суб'єктів пізнання картини світу при виборі категоріальних парадигм світопізнання і актив, у яких здійснюється цей процес [4].

Під час лекцій, семінарських та практичних занять у межах курсової підготовки, потрібно спрямовувати вчителів на таку організацію навчально-виховного процесу, яка б дозволила уникнути фрагментарності знань учнів, однобічності, абсолютизації їх окремих аспектів, створюючи сприятливі умови для цілісного та гармонійного розвитку школярів. Такий розвиток забезпечує інтегроване навчання, під час якого дитина набуває умінь систематизувати, аналізувати, структурувати, запам'ятовувати та узагальнювати інформацію. Зазначені умінь та навички є необхідними для розвитку інтелектуальних здібностей учнів, їх пізнавальної активності, що є важливими чинниками формування наукової картини світу молодших школярів.

Працюючи з учителями початкових класів на курсах підвищення кваліфікації з даної проблеми, важливо досягти розуміння ними того, що інтегровані уроки дають можливість дітям сприймати та пізнавати світ і навчальний матеріал цілісно, розвивати їх мислення, інтелект, морально-етичний аспект та емоційну сферу. Своєрідний інтеграційний потенціал мають, на нашу думку, всі навчальні предмети. Проте, інтегруючи між собою два і більше навчальні предмети, вчитель має дотримуватися основної умови: їх теми мають бути близькими за змістом та логічно взаємопов'язаними. Будь-який інтегрований урок є складовою навчально-виховного процесу, що органічно поєднаний із сусідніми уроками [13]. Важливим для розгляду даного питання вважаємо дослідження Л. Бахарьової, в якому визначено фактори активізації розумової діяльності в процесі інтеграції навчальних дисциплін. Серед них основними є доцільність об'єднання навчальних предметів для інтеграції, добір методів прийомів з урахуванням вікових особливостей школярів відповідно до визначеного змісту, адекватність дій учителя і учнів [1]. З усіма цими факторами треба знайомити вчителів під час перебування на курсах підвищення кваліфікації. Бажано пропонувати цю інформацію у вигляді теоретичних знань та практичних вправ, що дають змогу педагогам оволодівати уміньми та навичками організації інтегрованої діяльності.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Визначаючи інтегроване навчання як процес, який цілісно забезпечує пізнавальну спрямованість особистості молодшого школяра, створюючи умови для самореалізації особистісного потенціалу та саморозвитку [4], педагогу необхідно розуміти, які методи і прийоми доцільно використовувати для організації такого навчання та розв'язання проблеми формування наукової картини світу учнів. Під час лекцій і практичних занять у межах курсової підготовки вважаємо доцільним спрямовувати увагу вчителів початкових класів на оволодіння та впровадження у навчально-виховний процес проблемних, пошукових, проектних, дослідницьких методів. Важливо використовувати на інтегрованих уроках і специфічні методи, до яких належать функціонально-системний аналіз (метод дослідження і вивчення об'єктів як системи, структури їх зовнішніх і внутрішніх зв'язків), генетичний аналіз (ієрархізація понять відповідно до їх узагальнення), методів моделювання (цілісності дидактичних блоків навчального матеріалу), концентрації (ущільнення інформації та структурування її елементів), піктограм (подання інформації в знаковій формі – малюнки, схеми, умовні позначення). Використання вчителем початкових класів вищевказаних методів, на нашу думку, забезпечує оптимізацію навчально-виховного процесу, що у свою чергу сприяє розумовому та творчому розвитку учнів, оволодінню ними інтелектуальними вміннями та практичними навичками, а відтак, формуванню у них наукової картини світу.

Педагог повинен розуміти, що інтегрований урок вимагає ретельної підготовки, яка включає в себе наступні етапи: аналіз річного календарного планування, виявлення можливих варіантів побудови інтегрованих уроків у результаті аналізу навчальних програм, узгодження тем і змісту навчальних дисциплін, добір форм і методів (визначення оптимальних) реалізації інтегрованого матеріалу, планування тематики, розробка плану-конспекту уроку (визначення завдань уроку, організація різних видів діяльності на уроці з урахуванням оптимального навантаження, добір дидактичного матеріалу) [13].

Усвідомлюючи, що ефективність проведення інтегрованого уроку залежить, перш за все, від правильного, чіткого визначення його завдань, а також від бажання та вміння вчителя визначати, аналізувати та систематизувати зміст різних навчальних предметів, що має спільні аспекти, вчитель початкових класів повинен уміти чітко визначати структуру інтегрованого уроку. Вона залежить від мети, завдань уроку, має бути

чіткою, логічною, а сам урок компактним, стислим, проте інформативним. Порівнюючи структуру інтегрованого уроку із структурою звичайного (традиційного), кожен учитель повинен вміти визначити розбіжності: на етапі актуалізації та коригування опорних знань опрацьовується інформація з усіх інтегрованих предметів; після етапу повторення та аналізу основних фактів, подій, явищ обов'язковим є етап творчого перенесення знань і навичок учнів у нові ситуації; підбиття підсумків інтегрованого уроку відбувається як результат етапу узагальнення і систематизації навчальних досягнень дітей з кожної інтегрованої дисципліни; домашнє завдання задається окремо для кожного з інтегрованих предметів початкової школи. Уміння визначати мету, завдання, структуру інтегрованого уроку вчитель вдосконалює не тільки під час лекцій, семінарів та практичних занять. Важливим елементом у виробленні та вдосконаленні цих умінь є, на нашу думку, відвідування інтегрованих уроків у місцевих школах під час проходження педагогічної практики, організованої для слухачів курсів підвищення кваліфікації. Спостереження за роботою досвідченого вчителя (як прикладу застосування на практиці прослуханого педагогами теоретичного матеріалу) та за організованою інтегрованою діяльністю молодших школярів під час уроку допомагає педагогам усвідомити корисність такої роботи, перейняти цікавий досвід колег, відповідно до результатів уроку зробити власні висновки про роль інтегрованого навчання у формуванні наукової картини світу учнів.

Продовжувати роботу щодо забезпечення готовності вчителя початкових класів до організації і проведення інтегрованого навчання важливо також у міжкурсний (міжтестастійний) період. Перш за все, треба зазначити, що необхідною умовою ефективності такої роботи є підтримка творчої ініціативи вчителів керівництвом навчальних закладів, бо інтегрована діяльність передбачає необхідність творчого підходу при конструюванні технології інтегрованого навчання та доборі методів і прийомів, вправ і завдань, при забезпеченні цілісності змісту навчально-виховного матеріалу, ігрових форм, що відповідали б віковим особливостям учнів. Доцільно організувати роботу постійно діючих семінарів, проблемних груп у шкільних методичних об'єднаннях учителів початкових класів. Важливо спрямовувати роботу міських та районних методичних кабінетів на поширення досвіду використання інтегрованого навчання учителями початкових класів,

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

відстеження результатів такої діяльності. Корисно вивчати, узагальнювати та впроваджувати у школах області, країни досвід кращих учителів з організації інтегрованого навчання у роботі початкової школи. Доцільно запрошувати досвідчених вчителів на зустрічі, конференції та семінари, що проходять в інститутах післядипломної освіти з даної теми. Отже, необхідно спрямувати роботу педагога на оволодіння молодшими школярами міцними інтегрованими знаннями, на формування на їх основі цілісних уявлень учнів про світ, створення наукової картини світу дітей.

На нашу думку, ефективна робота з підготовки вчителів до організації інтегрованого навчання у початковій школі потребує створення і виконання певних умов, головними з яких є:

1. Створення системи стимулів, забезпечення мотивації вчителів до організації і проведення інтегрованої діяльності молодших школярів.
2. Створення відповідного педагогічного середовища, де культивується інтелектуальна і моральна особистість.
3. Підтримка творчої ініціативи вчителів щодо освоєння та впровадження інтегрованого навчання.
4. Забезпечення школи висококваліфікованими кадрами.
5. Матеріально-технічне забезпечення навчального закладу.
6. Дидактичне забезпечення процесу організації інтегрованої діяльності.
7. Психологічний супровід молодших школярів, що забезпечить та скоригує врахування вікових психофізичних особливостей учнів у процесі інтегрованої діяльності.

Висновки з даного дослідження. Перспективи подальших розвідок. Отже, розв'язання проблеми інтеграції навчальних предметів, що стає закономірним явищем сучасної освіти, потребує сьогодні особливої уваги освітян. Досліджуючи питання підготовки вчителів початкових класів у післядипломній освіті до реалізації у навчально-виховному процесі інтегрованого підходу як необхідної умови формування наукової картини світу молодших школярів, ми дійшли висновку, що розв'язання проблеми вироблення в кожного учня системних, цілісних наукових знань, формування світоглядних уявлень учнів засобами інтегрованого навчання неможливе без дотримання і виконання певних умов. Основними вважаємо: забезпечення педагогів знаннями з даної проблеми; вироблення у них умінь до виконання завдань інтегрованого навчання; спрямування вчителів на використання

оптимальних методів, прийомів і форм роботи, що сприятимуть як ефективній організації інтегрованої діяльності, так і формуванню у молодших школярів наукової картини світу. Якісна підготовка педагогів до викладання інтегрованих курсів у початкових класах, організація цілеспрямованої, узгодженої роботи з даного напрямку усіх ланок системи безперервної освіти, потребують додаткової уваги та спонукають до подальших розвідок. Подальшого розгляду потребують питання забезпечення відповідною підготовкою майбутніх вчителів у вищих навчальних закладах, організації роботи у системі післядипломної освіти з надання інформації вчителям про сутність, зміст та особливості реалізації інтегрованого підходу до навчання у роботі загальноосвітніх навчальних закладів.

1. Бахарьова Л.Н. *Интеграция учебных занятий в начальной школе на краеведческой основе* / Л.Н. Бахарьова // *Початкова школа*. – 1991. – №8. – С. 49 – 51.

2. Бех І. *Інтеграція як освітня перспектива* / І. Бех // *Початкова школа*. – 2002. – №5. – С. 5 – 6.

3. Вашуленко М., Бібік Н., Кочина Л. *Програма інтегрованого курсу (навчання граматики, математики, навколишній світ)* / М. Вашуленко, Н. Бібік, Л. Кочина // *Початкова школа*. – 2001. – №8. – С. 24 – 30.

4. Іванчук М.Г. *Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал (Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання)* / М.Г. Іванчук. – Чернівці: Рута, 2004. – 359 с.

5. Ільченко В., Гуз К. *Навчальний курс “Я і Україна” (1 – 4 кл.)* / В. Ільченко, К. Гуз // *Початкова школа*. – 2001. – №8. – С. 20 – 24.

6. Кузьменко В.В. *Історичний розвиток інтеграційних процесів в освіті як чинник змін у формуванні наукової картини світу школярів* // *Педагогічні науки: збірник наукових праць* / В.В. Кузьменко. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2008. – Випуск 47. – С. 34 – 39.

7. Кузьменко В.В. *Інтегровані навчальні курси як засіб формування наукового світогляду* // *Педагогічні науки: зб. наук. праць* / В.В. Кузьменко. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. – Вип. 34. – С. 47 – 51.

8. Масол Л. та ін. *Мистецтво. Програма для 1 – 2 кл.: [програми для початкової школи. 1 – 2 класи]* / Л. Масол та ін. // К.: Початкова школа, 2001. – С. 201 – 223.

9. *Національна доктрина розвитку освіти* // *Освіта України*. – 2002. – №33. – С. 4 – 6.

10. Пушкарьова Т. *Програма інтегрованого*

ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МЕТОДАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

курсу “Навколишній світ” / Т. Пушкарьова // Початкова школа. – 2001. – №8. – С. 31 – 36.

11. Савченко О., Бойченко Т., Манюк О. Програма інтегрованого курсу “Основи здоров’я для 2 класу” / О. Савченко, Т. Бойченко, О. Манюк // Початкова школа. – 2002. – №10. – С. 26 – 27.

12. Тименко В.П. Художня праця / В.П. Тименко // Початкова школа. – 2001. – №8. – С. 57 – 66.

13. Чекіна О.Ю. Інтегрований урок як одна з нетрадиційних форм організації навчання молодших школярів / О.Ю. Чекіна // Початкове навчання та виховання. – 2007. – №29. – С. 2 – 4.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2009

УДК 811.111:33

Ольга Халілова, аспірантка кафедри теорії та історії педагогіки
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МЕТОДАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

У статті автор розглядає проблему застосування інтерактивних методів навчання, як одного з елементів інноваційних технологій на уроках іноземної мови в старшій школі як засіб економічного виховання старшокласників.

Ключові слова: економічне виховання, “інтерактивний”, іноземна мова.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв’язку із завданням реформувати педагогічну освіту в Україні постає проблема пошуку новаторських технологій, які б забезпечили використання інноваційних методів вирішення педагогічних завдань і проблем реалізації особистісно-орієнтованого навчання, що базується на засадах співпраці, відповідальності, творчої активності та реальної самооцінки роботи школярів. В таких умовах органічною складовою змісту навчально-виховного процесу у загальноосвітній школі є, зокрема формування в учнів уявлень про суть економічних процесів, розвиток економічного мислення, виховання економічної культури, ознайомлення з основами ринкової економіки.

Як відомо, предмет “Основи економіки” включено до інваріативної складової типових навчальних планів у структурі 12-річної загальноосвітньої школи. Протягом 2002 – 2003 всі школи запровадили вивчення даної дисципліни. Хотілося б звернути вашу увагу на те, що економічна освіта може створюватися не лише за рахунок введення окремого предмета “Основи економіки”, а й за рахунок єдиного підходу до економічної освіти, тобто за рахунок інтеграції економіки з іншими шкільними предметами. Як

відомо, “інтеграція” означає об’єднання в ціле будь-яких частин, відновлення, поповнення, взаємодоповнення, узгоджений розвиток. У нашому випадку – це поєднання елементів економічних знань зі змістом вивчення англійської мови. На практиці ці питання вирішуються через проведення нестандартних інтегрованих уроків, дидактичних ігор, дискусій та інших методів.

Мета статті – показати вплив уроків англійської мови на економічну освіту старшокласників саме в активних формах навчання, а також навести приклади найефективніших вправ та технологій.

На нашу думку, проблема даної статті є досить актуальною так як поєднання елементів економічних знань з вивченням англійської мови удосконалив знання учнів, розширив їх діапазон мислення, ознайомить з раніше невідомими фактами, а також допоможе виявити зв’язки між структурними елементами навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Необхідність оволодіння основами економічних понять та законів зумовлена особливостями життєдіяльності в умовах ринкової економіки та сучасного суспільства. Економічне виховання позитивно впливає на розвиток особистості, формує ініціативність, позитивне ставлення до праці,